

Sofie Bulharsko

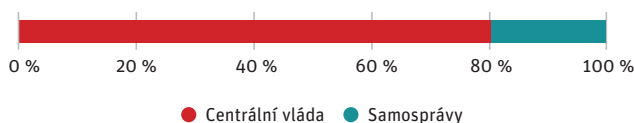
● **MĚSTO:**
1,2 mil. obyvatel

● **METROPOLITNÍ OBLAST**
N/A

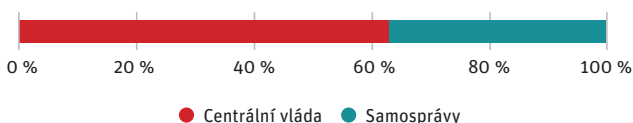
HDP: N/A

Jak fungují finance samospráv v Bulharsku

VEŘEJNÉ PŘÍJMY

KAPITÁLOVÉ VÝDAJE

Bulharsko má **systém jedné úrovně samosprávy**; skládá se z 265 obcí (obshtini), tvořených správním centrem a přilehlým osídlením.

Finanční ustanovení jsou obsažena v ústavě, v zákoně o samosprávě, v zákoně o místní správě, v zákoně o místních daních a poplatcích a v zákoně o veřejných financích, které obsahují právní základ pro přípravu autonomních obecních rozpočtů. **Podle legislativy jsou výlučné obecní kompetence financované z místních daní, zatímco delegované povinnosti jsou financovány transfery ze státního rozpočtu. Jednotlivé obce ale můžou přiřadit dodatečné financování z vlastních zdrojů i na výkon povinností delegovaných.** Vlastní obecní příjmy tedy rozhodují o tom, zda budou delegované služby poskytovány v kvalitě nad národním průměrem, či nikoliv; to může vytvářet nerovnováhu a rozdíly mezi obcemi.

Od roku 2000 dochází k implementaci řady reforem s cílem posílit fiskální autonomii samospráv (ta je ovšem stále relativně nízká). V roce 2018 expertní skupina vytvořila návrh novely zákona o místních daních a poplatcích; návrh obsahoval zavedení obecní daně z příjmu fyzických osob, zvýšení místní diskreční pravomoci při vyměření daně a vytvoření nových poplatků za pouliční osvětlení a za vjezd do města.

V posledních letech veřejné investice samospráv klesají hluboko pod průměr EU a v roce 2016 tvořily 0,9 % HDP a 37 % z celkových veřejných investic (EU 1,4 % a 51 %). V roce 2016 bylo 45 % investic určeno na bydlení a technickou infrastrukturu, 13 % na ekonomické záležitosti a dopravu a 12 % na vzdělávání (stavbu a údržbu infrastruktury).

Příjmy samospráv tvoří relativně malou část HDP a celkových veřejných příjmů; v roce 2016 tvořily 7 % HDP a 20 % celkových příjmů. **Největší část příjmů samospráv tvoří transfery a dotace (71 %), které jsou významně nad průměrem EU28 (44 %).** **Daňové příjmy (navzdory nedávným reformám cíleným na jejich zvýšení) tvoří pouze 14 % celkových příjmů (EU28 41 %).**

Ostatní příjmy (poplatky a výnosy z majetku) pak představují zbylých 16 % (EU28 13 %).

V roce 2003 došlo reformou k významnému posunu od systému sdílených daní (postaveném na dani z příjmu fyzických osob) k systému daní vlastních. Daňová reforma z roku 2006 dále zavedla decentralizaci výběru daní a vytvoření místních daňových správ. **V roce 2017 bylo na obce přeneseno právo stanovit nezávisle sazby lokálních daní (v rámci právních mezí). Obce ale nemají právo stanovit základ místních daní, ani operovat s daňovými úlevami.**

Daňové příjmy samospráv jsou v současnosti tvořeny výhradně daněmi vlastními, zahrnujícími daň z nemovitosti, daň z převodu nemovitosti, daň z motorového vozidla (tyto tvoří 78 % daňových příjmů samospráv a 11 % jejich celkových příjmů). Mezi méně významné daně patří např. daň z dědictví, patentová daň a daň z cestovního ruchu. Samotná daň z majetku představovala v roce 2016 35 % daňových příjmů samospráv a 5 % z jejich celkových příjmů.

Při reformě z roku 2003 rušící sdílenou daň z příjmu fyzických osob došlo zároveň ke změně systému státních transferů. **Reforma navýšila podíl podmíněných**

transferů, zaměřených na financování povinností delegovaných státem; ty nyní představují cca 75 % celkových transferů. Transfer je tvořen podílem z výnosu z daně z příjmu fyzických osob a dotací vypočtenou dle výše výdajů a dle národního průměru příjmové kapacity. Většina transferu jde na vzdělávání (70 %), dále pak sociální péči (10 %), kulturu a zdravotnictví.

Obce rovněž dostávají finance formou obecného vyrovnávacího transferu (cca 10 % celkových transferů). Jedná se o nepodmíněný transfer a samosprávy jej mohou využít dle svého uvážení. Obecný vyrovnávací transfer má za účel zajistit v každé obci poskytování základní úrovně služeb. Jeho výše je určena dvěma kritérii: příjmovým potenciálem a potřebnými výdaji (zohledňující rozlohu území).

Malý podíl je tvořen kapitálovými transfery, nejčastěji účelově vázanými na rekonstrukci silnic a ulic.

Bulharská vláda rovněž obdržela téměř 4 mld. EUR v transferech od EU, s cílem zlepšit životní prostředí, sociální péči a technickou infrastrukturu (obce jsou příjemci až 60 % všech transferů přidělených do Bulharska).

Od roku 2003 mají samosprávy naprostou autonomii nad místními poplatky. Mohou je zavádět, rušit i regulovat jejich výši. Výsledkem této autonomie je významný podíl poplatků (13 %) na vlastních zdrojích příjmů samospráv (EU28 12 %). Mezi poplatky spadají např. poplatek za: svoz odpadu, maloobchodní a velkoobchodní trhy, veletrhy, školky, specializované instituce sociálních služeb, technické/správní služby, vlastnictví psů, používání chodníků, náměstí, vozovek atd.

Prodej a správa obecního majetku, pokuty, dividendy z obecních podniků a výnosy z koncesních smluv také představují významný zdroj příjmů samospráv. Výnosy z aktiv tvoří 2,3 % z příjmu samospráv (EU28 1,2 %).

Zdroj: <http://www.oecd.org/cfe/regional-policy/Observatory-on-Subnational-Government-Finance-and-Investment.htm>